

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

بخش زبان و ادبیات فارسی

پایان نامه تحصیلی برای دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته زبان و ادبیات
فارسی گرایش ادبیات مقاومت

بررسی رباعی از اول انقلاب اسلامی تا سال ۱۳۹۰

مؤلف:

علی جعفری زاده

استاد راهنما:

دکتر محمود مدبری

استاد مشاور:

دکتر محمدرضا صرفی

آذرماه ۱۳۹۱

دانشگاه شهید باهنر

این پایان نامه به عنوان یکی از شرایط درجه کارشناسی ارشد به

بخش زبان و ادبیات فارسی
دانشکده ادبیات و علوم انسانی
دانشگاه شهید باهنر کرمان

تسلیم شده است و هیچگونه مدرکی به عنوان فراغت از تحصیل دوره مزبور شناخته نمی شود.

دانشجو : علی جعفری زاده

استاد راهنما : دکتر محمود مدبری

استاد مشاور : دکتر محمدرضا صرفی

داور ۱ : دکتر عنایت الله شریف پور

داور ۲ : دکتر هوشنگ محمدی افشار

نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده : دکتر مینا رستگار

معاون آموزشی و پژوهشی دانشکده : دکتر عنایت الله شریف پور

حق چاپ محفوظ و مخصوص به دانشگاه شهید باهنر کرمان است

تقدیم به:

پدر و مادرم که در نثار مهربانی، همسایه با خورشیدند،

همسرم که در چهار فصل زندگی، با بهار نسبت دارد

و دخترم که بی تابی هایش بی خوابم کرد تا این پایان نامه به پایان رسید.

تشکر و قدردانی:

سپاس بی‌کران خداوندی را سزاست که به آدمی لطف برگرفتن قلم را عطا کرد و به سالک راه دانش، عنایت «صیرنی عبداً» را.

با سپاس و تشکر از:

۱- آقای دکتر محمود مدبری و دکتر محمد رضا صرفی به پاس راهنمایی‌ها و مشاوره‌های بایسته و لطف بی‌دریغشان که اگر نبود، این پایان‌نامه به سرانجام نمی‌رسید.

۲- آقای سیدعلی میرافضلی، شاعر و پژوهشگر عرصهٔ رباعی، که از زمان پیشنهاد موضوع تا پایان کار زحمتشان دادم.

۳- آقای جلیل صفریگی شاعر رباعی سرای ایلام که با بذل کتابهایشان یاریم کردند.

۴- بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، که با حمایت‌های همه‌جانبه مادی و معنوی، در پیشبرد این پایان‌نامه نقش مؤثری داشتند.

۵- تمام استادانی که در مدت تحصیل از آنان درس زندگی آموختم.

چکیده:

رباعی قالب کوتاه شعر فارسی است که سالیانی از حیات خود را در اوج و عزت زیسته و دورانی نیز در انزوای کامل بوده است. انقلاب اسلامی روحی دوباره در این قالب منزوی شعر فارسی دمید و همان گونه که بسیاری از ارزش‌های اسلامی احیا شد، این قالب نیز از مفاهیم اسلامی، عاشورایی و ملی، سرشار گشت و نقش بی‌بدیلی را در ادبیات دوران دفاع مقدس ایفا کرد اما بعد از جنگ دچار افول گردید تا اینکه شاعران از نیمه دوم دهه هفتاد دوباره به این قالب کوتاه فارسی اقبال نشان دادند و تا امروز که دغدغه بسیاری از شاعران این مرز و بوم سرودن رباعی است؛ همچنان ادامه دارد.

در این پایان‌نامه، قالب رباعی همراه با تحولات آن از سپیده دمان انقلاب تا سال ۱۳۹۰ در سه سطح صوری، ادبی و محتوایی مورد بررسی قرار گرفته است.

در سطح صوری، در مورد انسجام و گسست ابیات رباعی و فراهنجاری‌های آن، به بحث پرداخته شده و از توجه شاعران دهه هشتاد به فرم شعر و نوآوری‌های این قالب غفلت نشده است.

در سطح ادبی با بررسی انواع آرایه‌های ادبی سعی شده، سمت و سوی گرایش رباعی در حوزه صور خیال در دهه اول، دوم، سوم و همچنین در حوزه بدیع معنوی نشان داده شود. در سطح محتوایی به تغییرات محتوایی شعر انقلاب در حوزه دفاع مقدس و چگونگی آن در دهه هفتاد و هشتاد پرداخته و سپس چرخش شعر انقلاب به سمت شعر آیینی و شعر اجتماعی نشان داده شده است. در پایان نیز چند تن از شاعران رباعی گو که بر این قالب شعری تأثیر گذار بوده‌اند؛ معرفی شده‌اند.

کلید واژگان: شعر معاصر، رباعی، انقلاب اسلامی، صورت، محتوا، شعر آیینی.

فهرست مطالب:

- ۱ فصل اول- تعاریف و کلیات..... ۱
- ۱-۱- مقدمه..... ۲
- ۲-۱- بیان مسأله..... ۲
- ۳-۱- هدفهای تحقیق..... ۳
- ۳-۱- ضرورت انجام تحقیق..... ۴
- ۴-۱- سؤالهای تحقیق..... ۴
- ۵-۱- تعریف مفاهیم مطرح شده در سؤالها یا فرضیه های تحقیق..... ۵
- ۶-۱- پیشینه نظری و تجربی ۶
- ۷-۱- روش اجرایی تحقیق..... ۷
- ۸ فصل دوم- پیشینه رباعی و سیر اجمالی آن تا اول انقلاب اسلامی..... ۸
- ۱-۲- تعریف رباعی..... ۹
- ۱-۱-۲- قافیه در رباعی..... ۹
- ۲-۲- وجه تسمیه رباعی..... ۱۱
- ۳-۲- اسمهای رباعی..... ۱۱
- ۱-۳-۲- دویتی..... ۱۱
- ۲-۳-۲- ترانه..... ۱۲
- ۳-۳-۲- بیت..... ۱۲
- ۴-۳-۲- چهارخانه و چهاردانه..... ۱۲
- ۵-۳-۲- چهارگانی و چارانه..... ۱۳
- ۴-۲- منشأ رباعی..... ۱۳
- ۱-۴-۲- منشأ ایرانی..... ۱۳
- ۲-۴-۲- منشأ رباعی در زبان عربی..... ۱۴
- ۳-۴-۲- منشأ رباعی در زبان ترکی..... ۱۵
- ۴-۴-۲- منشأ چینی رباعی..... ۱۵
- ۵-۲- رباعی در میان صوفیه..... ۱۶
- ۶-۲- رباعی در میان عالمان..... ۱۷
- ۷-۲- رباعی و موسیقی..... ۱۸

- ۲۰-۸-وزن رباعی.....
- ۲۰-۹-موضوع رباعی.....
- ۲۱-۱۰-سیر اجمالی رباعی تا دوره مشروطه.....
- ۲۳-۱۰-۱-انقلاب مشروطه.....
- ۲۳-۱۰-۲-نیما و تأثیرات شعر نو بر رباعی.....
- ۲۵-یادداشت‌ها.....
- ۲۶-فصل سوم-سطح ساختاری.....
- ۲۷-۱-۳-مقدمه.....
- ۲۸-۲-۳-شکل ذهنی شعر.....
- ۲۹-۳-۳-شکل تثبیت شده رباعی.....
- ۲۹-۴-۳-شکل بی نشان و نشان دار (marked) رباعی.....
- ۳۱-۵-۳-انسجام ساختاری رباعی.....
- ۳۲-۱-۵-۳-انسجام نحوی.....
- ۳۴-۲-۵-۳-انسجام از طریق روابط معنایی.....
- ۳۵-۳-۵-۳-احاله مفهوم به خارج از بیت.....
- ۳۵-۴-۵-۳-انسجام از طریق تکنیک گفتگو.....
- ۳۶-۵-۵-۳-بیان روایی (داستان‌گونه رباعی).....
- ۳۷-۶-۵-۳-انسجام تصویری.....
- ۳۸-۷-۵-۳-رباعی پیوسته.....
- ۳۸-۸-۵-۳-رباعی موقوف المعانی.....
- ۳۹-۹-۵-۳-رباعی های ناقص.....
- ۴۰-۱۰-۵-۳-رباعی مستزاد.....
- ۴۰-۶-۳-گسست ساختاری.....
- ۴۱-۱-۶-۳-گسست بیت اول و دوم.....
- ۴۲-۲-۶-۳-بین دو مصراع اول و دوم.....
- ۴۳-۳-۶-۳-گسست مصراع سوم.....
- ۴۳-۴-۶-۳-جدا افتادن مصراع چهارم.....
- ۴۵-۷-۳-زبان شعر.....

- ۴۶.....۳-۸-۱ واژگان شعر.....
- ۴۷.....۳-۸-۱-۱ ترکیبات و واژگان حماسی و جنگی.....
- ۴۸.....۳-۸-۲ واژگان اسلامی.....
- ۴۹.....۳-۸-۳ واژگان عرفانی:.....
- ۴۹.....۳-۸-۴ واژگان عامیانه (محاوره ای):.....
- ۵۰.....۳-۸-۵ ترکیبات و بر ساخته های جدید:.....
- ۵۰.....۳-۸-۶ واژگان جدید و بیگانه:.....
- ۵۱.....۳-۹-۱ قاعده افزایی: (موسیقی شعر).....
- ۵۱.....۳-۹-۱-۱ وزن:.....
- ۵۲.....۳-۹-۱-۱-۱ وزن رباعی:.....
- ۵۳.....۳-۹-۱-۲ تأملی در وزن رباعی انقلاب:.....
- ۵۳.....۳-۹-۱-۳ تغییر تقطیع: شگردی ساختار گرایانه.....
- ۵۴.....۳-۹-۲ قافیه:.....
- ۵۵.....۳-۹-۲-۱ قافیه پایانی:.....
- ۵۵.....۳-۹-۲-۲ قافیه میانی:.....
- ۵۶.....۳-۹-۲-۳ قافیه در رباعی انقلاب:.....
- ۵۶.....۳-۹-۳ ردیف:.....
- ۵۷.....۳-۹-۳-۳ جایگاه ردیف در رباعی:.....
- ۵۸.....۳-۹-۴ موسیقی درونی: (بدیع لفظی).....
- ۵۸.....۳-۹-۴-۱ تسجیع:.....
- ۵۸.....۳-۹-۴-۱-۱ سجع متوازی:.....
- ۵۸.....۳-۹-۴-۲ سجع مطرف:.....
- ۵۹.....۳-۹-۴-۳ سجع متوازن:.....
- ۵۹.....۳-۹-۴-۴ موازنه:.....
- ۵۹.....۳-۹-۴-۲ تجنیس:.....
- ۵۹.....۳-۹-۴-۱-۲ جناس تام:.....
- ۶۰.....۳-۹-۴-۲-۲ جناس ناقص:.....
- ۶۰.....۳-۹-۴-۲-۳ جناس زاید [مذیل و مطرف]:.....

- ۶۱.....۳-۹-۲-۴-جناس خط یا جناس مصحّف
- ۶۱.....۳-۹-۲-۴-۵-جناس اشتقاق:
- ۶۲.....۳-۹-۴-۳-تکرار
- ۶۲.....۳-۹-۴-۳-۱-تکرار کلمات
- ۶۲.....۳-۹-۴-۳-۲-تکرار عبارات
- ۶۳.....۳-۹-۴-۳-۳-تکرار هجایی:
- ۶۳.....۳-۹-۴-۳-۴-هم حروفی و هم صدایی (واج آرای).
- ۶۵.....۳-۹-۵-موسیقی معنوی
- ۶۵.....۳-۱۰-۱-قاعده کاهی (هنجارگریزی).
- ۶۶.....۳-۱۰-۱-قاعده کاهی آوایی
- ۶۶.....۳-۱۰-۲-قاعده کاهی نحوی
- ۶۷.....۳-۱۰-۳-قاعده کاهی گویشی
- ۶۷.....۳-۱۰-۴-قاعده کاهی زمانی
- ۶۸.....۳-۱۰-۵-قاعده کاهی سبکی
- ۶۹.....۳-۱۰-۶-قاعده کاهی نوشتاری
- ۷۰.....۳-۱۰-۷-قاعده کاهی واژگانی
- ۷۰.....۳-۱۰-۸-قاعده کاهی معنایی
- ۷۱.....۳-۱۰-۹-تأملی در هنجارگریزی رباعی
- ۷۲.....۳-۱۱-۱۱-نوآوری در رباعی
- ۷۲.....۳-۱۱-۱-شعر دیداری (کانکریت)
- ۷۴.....۳-۱۱-۲-رباعی نیمایی
- ۷۵.....۳-۱۱-۳-چینش عمودی
- ۷۶.....۳-۱۱-۴-کم و زیاد کردن مصراع ها
- ۷۶.....۳-۱۱-۴-۱-رباعی پنج مصراع
- ۷۶.....۳-۱۱-۴-۲-رباعی سه مصراع
- ۷۷.....۳-۱۱-۵-تغییرات قافیه ..
- ۷۷.....۳-۱۱-۵-۱-پوشیدگی قافیه
- ۷۷.....۳-۱۱-۵-۲-رها کردن قافیه

- ۷۸..... ۳-۱۱-۶- مسامحه در قافیه.
- ۷۹..... ۳-۱۱-۷- اعمال تغییرات وزنی.
- ۸۰..... ۳-۱۱-۸- تکرارهای تفتنی.
- ۸۰..... ۳-۱۲- نتایج فصل سوم.
- ۸۱..... یادداشت‌ها.
- ۸۲..... فصل ۴- سطح ادبی (بدیع معنوی و صور خیال).
- ۸۳..... ۴-۱- مقدمه.
- ۸۴..... ۴-۲- انواع صور خیال.
- ۸۴..... ۴-۲-۱- تشبیه.
- ۸۵..... ۴-۲-۱-۱- تشبیه به لحاظ ارکان.
- ۸۶..... ۴-۲-۱-۱-۱- تشبیه مرسل.
- ۸۶..... ۴-۲-۱-۱-۲- تشبیه مؤکد.
- ۸۶..... ۴-۲-۱-۱-۳- تشبیه مفصل.
- ۸۶..... ۴-۲-۱-۱-۴- تشبیه مجمل.
- ۸۷..... ۴-۲-۱-۱-۵- تشبیه بلیغ.
- ۸۷..... ۴-۲-۱-۱-۱-۵- تشبیه بلیغ اضافی.
- ۸۷..... ۴-۲-۱-۱-۲-۵- تشبیه بلیغ غیر اضافی.
- ۸۸..... ۴-۲-۱-۲- انواع تشبیه از نظر طرفین.
- ۸۸..... ۴-۲-۱-۲-۱- طرفین تشبیه حسی.
- ۸۸..... ۴-۲-۱-۲-۲- طرفین تشبیه عقلی.
- ۸۸..... ۴-۲-۱-۲-۳- یک سو محسوس و دیگر سو معقول.
- ۸۹..... ۴-۲-۱-۳- استخدام.
- ۸۹..... ۴-۲-۱-۴- حرف گرایی.
- ۹۰..... ۴-۲-۱-۵- تأملی در باب تشبیهات رباعی انقلاب اسلامی.
- ۹۱..... ۴-۲-۲- استعاره.
- ۹۲..... ۴-۲-۲-۱- استعاره مصرّحه.
- ۹۲..... ۴-۲-۲-۲- استعاره مکنیه.
- ۹۳..... ۴-۲-۲-۲-۱- مکنیه اضافی.

- ۹۳.....۲-۲-۲-۴-مکنیه اسنادی(غیر اضافی).....
- ۹۳.....۳-۲-۴-تشخیص.....
- ۹۴.....۱-۳-۲-۴-تشخیص گسترده و غیر اضافی.....
- ۹۴.....۲-۳-۲-۴-تشخیص فشرده و اضافی.....
- ۹۵.....۴-۲-۴-کنایه.....
- ۹۶.....۵-۲-۴-مجاز.....
- ۹۷.....۶-۲-۴-نماد:(symbol).....
- ۹۸.....۱-۶-۲-۴-نمادهای اساطیری.....
- ۹۹.....۱-۱-۶-۲-۴-لاله(شقایق):.....
- ۹۹.....۷-۲-۴-نگاهی به صور خیال رباعی در دو دوره جنگ و دهه هشتاد:.....
- ۱۰۱.....۳-۴-بدیع معنوی.....
- ۱۰۱.....۱-۳-۴-اغراق.....
- ۱۰۲.....۱-۱-۳-۴-بزرگ نمایی:.....
- ۱۰۲.....۲-۱-۳-۴-کوچک نمایی:.....
- ۱۰۴.....۲-۳-۴-ارسال المثل یا تمثیل.....
- ۱۰۵.....۳-۳-۴-مراعات نظیر (تناسب):.....
- ۱۰۸.....۴-۳-۴-تضاد:.....
- ۱۰۹.....۵-۳-۴-مناقض نما(paradox):.....
- ۱۱۰.....۶-۳-۴-حس آمیزی.....
- ۱۱۱.....۷-۳-۴-تلمیح:.....
- ۱۱۲.....۱-۷-۳-۴-تلمیحات اسلامی:.....
- ۱۱۶.....۲-۷-۳-۴-تلمیحات عرفانی:.....
- ۱۱۷.....۳-۷-۳-۴-تلمیحات تاریخی(قدیم و تاریخ معاصر).....
- ۱۱۷.....۱-۳-۷-۳-۴-اشاره به جنگ‌های صدر اسلام.....
- ۱۱۷.....۲-۳-۷-۳-۴-قیام سریداران.....
- ۱۱۷.....۳-۳-۷-۳-۴-میرزا کوچک خان.....
- ۱۱۸.....۴-۳-۷-۳-۴-حوادث اول انقلاب.....
- ۱۱۸.....۴-۷-۳-۴-تلمیحات اسطوره ای و ملی..

- ۱۱۸.....تعریف اسطوره: ۱-۴-۷-۳-۴
- ۱۲۰.....تلمیح به نام اشخاص و مسؤولان نظام: ۵-۷-۳-۴
- ۱۲۱.....تلمیح به شعر عاشقانه: ۶-۷-۳-۴
- ۱۲۱.....تلمیح به شاعران و شعر هایشان: ۷-۷-۳-۴
- ۱۲۱.....شاعران کلاسیک ۱-۷-۷-۳-۴
- ۱۲۲.....تلمیح به ادبیات معاصر ایران و جهان: ۲-۷-۷-۳-۴
- ۱۲۳.....تلمیحات نو: ۸-۷-۳-۴
- ۱۲۴.....تلمیح به کتابهای درسی: ۹-۷-۳-۴
- ۱۲۴.....سارا و دارا ۱-۹-۷-۳-۴
- ۱۲۴.....چوپان دروغگو: ۲-۹-۷-۳-۴
- ۱۲۴.....بابا آب و بابا نان ۳-۹-۷-۳-۴
- ۱۲۵.....دهقان فداکار ۴-۹-۷-۲-۴
- ۱۲۵.....وابسته های عددی (determiner) ۸-۳-۴
- ۱۲۶.....ایهام ۹-۳-۴
- ۱۲۶.....ایهام تناسب ۱۰-۳-۴
- ۱۲۷.....تضمین .. ۱۱-۳-۴
- ۱۲۸.....استقبال ۱۲-۳-۴
- ۱۲۸.....اقتباس ۱۳-۳-۴
- ۱۳۰.....نتایج فصل چهارم: ۴-۴
- ۱۳۲.....یادداشت ها:
- ۱۳۳.....فصل ۵-سطح محتوایی:
- ۱۳۴.....۱-۵-نگاهی به محتوای شعر قبل از انقلاب
- ۱۳۴.....۱-۱-شعر رمانتیک:
- ۱۳۴.....۲-۱-شعر اجتماعی:
- ۱۳۵.....۱-۱-شعر چریکی:
- ۱۳۶.....۲-۵-شعر بعد از انقلاب:
- ۱۳۶.....۱-۲-۵-ادبیات انقلاب، ادبیاتی متعهد

- ۱۳۶..... ۲-۲-۵- شعر انقلاب و بنیان‌های اسلامی آن
- ۱۳۷..... ۳-۵- دلایل اُفت شعر اول انقلاب
- ۱۳۸..... ۴-۵- رباعی در دوره انقلاب
- ۱۴۰..... ۱-۴-۵- ویژگی‌های رباعی در دوره‌ی جنگ (دفاع مقدس)
- ۱۴۰..... ۱-۴-۵- ۱- نقش حماسه در پیشبرد جنگ
- ۱۴۰..... ۱-۴-۵- ۱-۱-۱- نقش برانگیزانندگی
- ۱۴۱..... ۱-۴-۵- ۱-۱-۲- رجز‌گونه‌گی در رباعی
- ۱۴۲..... ۱-۴-۵- ۲- حماسه و عرفان:
- ۱۴۳..... ۱-۴-۵- ۱-۲-۱- نگاهی به تحول چند اصطلاح عرفانی..
- ۱۴۳..... ۱-۴-۵- ۱-۲-۱- پیر
- ۱۴۴..... ۱-۴-۵- ۱-۲-۲- وصال:
- ۱۴۴..... ۱-۴-۵- ۱-۲-۳- سر باختن و بر دار شدن:
- ۱۴۵..... ۱-۴-۵- ۳- تلفیق سوگ و حماسه:
- ۱۴۵..... ۱-۴-۵- ۴- خدا باوری :
- ۱۴۶..... ۱-۴-۵- ۵- شهادت طلبی
- ۱۴۷..... ۱-۴-۵- ۱-۵-۱- فلسفه شهادت در اسلام:
- ۱۴۸..... ۱-۴-۵- ۱-۵-۲- دلپذیری مرگ:
- ۱۴۹..... ۱-۴-۵- ۱-۵-۳- توصیف شهید و شهادت
- ۱۴۹..... ۱-۴-۵- ۱-۳-۵- شستشوی شهید:
- ۱۴۹..... ۱-۴-۵- ۱-۳-۲- به خاک افتادن شهید
- ۱۴۹..... ۱-۴-۵- ۱-۳-۳- جاودانگی شهید و تداوم راه او:
- ۱۵۰..... ۱-۴-۵- ۱-۳-۴- تشییع جنازه شهدا:
- ۱۵۰..... ۱-۴-۵- ۶-۱- تبلور فرهنگ عاشورا
- ۱۵۲..... ۱-۴-۵- ۱-۶-۱- عاشورا و دفاع مقدس در آئینه رباعی
- ۱۵۳..... ۱-۴-۵- ۱-۶-۲- اقتدا به ابوالفضل العباس، أسوهٔ جانبازی و رشادت
- ۱۵۳..... ۱-۴-۵- ۸-۱- بازتاب شخصیت امام در رباعی
- ۱۵۴..... ۱-۴-۵- ۸-۱- نقش نجات بخش رهبر
- ۱۵۴..... ۱-۴-۵- ۸-۲- ورود امام

- ۱۵۵..... ۴-۱-۸-۳- منقبت امام
- ۱۵۵..... ۴-۱-۸-۴- سوگ امام
- ۱۵۶..... ۵-۱-۸-۵- تأکید بر تداوم راه رهبر
- ۱۵۶..... ۹-۱-۴-۵- شهادت حجاج ایرانی
- ۱۵۶..... ۲-۴-۵- شاخصه های جهانی شعر انقلاب در رباعی پایداری
- ۱۵۷..... ۱-۲-۴-۵- ترسیم پایان روشن پیروزی
- ۱۵۸..... ۲-۲-۴-۵- تقدیس آزادی
- ۱۵۹..... ۳-۲-۴-۵- صلح طلبی
- ۱۵۹..... ۴-۲-۴-۵- آرزوی عدالت
- ۱۶۰..... ۵-۲-۴-۵- ستم ستیزی و حمایت از مظلوم
- ۱۶۰..... ۶-۲-۴-۵- جهان بینی جهانی {جهانی و جهان اسلام}
- ۱۶۱..... ۷-۲-۴-۵- میهن دوستی
- ۱۶۱..... ۸-۲-۴-۵- تحریض به مقاومت
- ۱۶۲..... ۹-۲-۴-۵- پیوند با تاریخ
- ۱۶۳..... ۱۰-۲-۴-۵- دردهای مشترک انسانی
- ۱۶۳..... ۳-۴-۵- افول رباعی جنگ
- ۱۶۷..... ۵-۵-۵- رباعی پایداری در دوره افول
- ۱۶۷..... ۱-۵-۵- نوستالژی (حسرت و دلنگی)
- ۱۶۹..... ۲-۵-۵- اعتراض و گلایه
- ۱۷۰..... ۱-۲-۵-۵- انتقاد از تغییر ارزش ها
- ۱۷۰..... ۱-۲-۵-۵- انتقاد از رفاه زدگی
- ۱۷۱..... ۳-۵-۵- تحذیر و تذکر
- ۱۷۲..... ۴-۵-۵- خود اتهامی
- ۱۷۲..... ۵-۵-۵- پاسداشت قهرمان
- ۱۷۲..... ۶-۵-۵- تشییع شهدای گمنام
- ۱۷۳..... ۷-۵-۵- معراج شهدا
- ۱۷۳..... ۶-۵-۵- تجدید حیات رباعی (دوره خیزش)
- ۱۷۳..... ۱-۶-۵-۵- رباعی پایداری در دوره سوم

- ۱۷۴..... تقسیمات رباعی پایداری: ۱-۱-۶-۵
- ۱۷۴..... مؤلفه‌های محتوایی رباعی پایداری دوره سوم (دوره تجدید حیات رباعی): ۱-۲-۶-۵
- ۱۷۴..... بیان زخم‌های جنگ: ۱-۲-۱-۶-۵
- ۱۷۴..... بیان خلأهای عاطفی: ۲-۲-۱-۶-۵
- ۱۷۵..... غفلت: ۳-۲-۱-۶-۵
- ۱۷۶..... توصیف شهدا و شهدای گمنام: ۴-۲-۱-۶-۵
- ۱۷۶..... تشکیک در ارزش‌ها: ۵-۲-۱-۶-۵
- ۱۷۷..... نگاه انتقادی به رزمندگان دهه قبل و مسئولان فعلی: ۱-۲-۶-۵
- ۱۷۸..... تقابل دیدگاهها در رباعی سه دهه انقلاب: ۳-۱-۶-۵
- ۱۸۰..... رباعی عاشقانه: ۲-۶-۵
- ۱۸۱..... عشق در ادب فارسی: ۱-۲-۶-۵
- ۱۸۱..... معشوق در ادب فارسی: ۲-۲-۶-۵
- ۱۸۱..... وضوح و ابهام در چهره معشوق: ۳-۲-۶-۵
- ۱۸۲..... چهره معشوق در شعر معاصر: ۴-۲-۶-۵
- ۱۸۲..... عشق در رباعی دوره جنگ: ۵-۲-۶-۵
- ۱۸۳..... عشق در دوره تجدید حیات رباعی: ۶-۲-۶-۵
- ۱۸۴..... پیوند شعر مذهبی و عاشقانه: ۷-۲-۶-۵
- ۱۸۵..... رباعی اجتماعی: ۳-۶-۵
- ۱۸۵..... تعریف شعر اجتماعی: ۱-۳-۶-۵
- ۱۸۶..... تضاد طبقاتی: ۲-۳-۶-۵
- ۱۸۷..... بیان فقر و محرومیت طبقات پایین اجتماع: ۳-۳-۶-۵
- ۱۸۸..... بیان معضلات روابط جوانان و عشق‌های خیابانی: ۴-۳-۶-۵
- ۱۸۹..... افول ارزش‌های اجتماعی: ۵-۳-۶-۵
- ۱۸۹..... فقدان عدالت اجتماعی: ۶-۳-۶-۵
- ۱۹۰..... عدم آزادی بیان: ۷-۳-۶-۵
- ۱۹۰..... سوء استفاده از مردم: ۸-۳-۶-۵
- ۱۹۰..... تنهایی در اجتماع: ۹-۳-۶-۵
- ۱۹۱..... مسائل سیاسی: ۱۰-۳-۶-۵

- ۱۹۲ ۴-۶-۵- رباعی طبیعت گرا.
- ۱۹۲ ۴-۶-۵- ۱- رباعی طبیعت گرای محض.
- ۱۹۳ ۴-۶-۵- ۱- رباعی طبیعت گرا با تأویل اجتماعی.
- ۱۹۳ ۷-۵- نتایج فصل پنجم.
- ۱۹۴ یادداشتها.
- ۱۹۵ فصل ۶- بررسی سیر رباعی آیینی در ادبیات انقلاب اسلامی.
- ۱۹۶ ۱-۶- تعریف و تبیین موضوع.
- ۱۹۷ ۲-۶- سابقه شعر آیینی.
- ۱۹۷ ۱-۲-۶- شعر نبوی.
- ۱۹۷ ۱-۱-۲-۶- مولودیه‌ها.
- ۱۹۸ ۲-۱-۲-۶- مبعث.
- ۱۹۸ ۳-۱-۲-۶- مدح و منقبت.
- ۱۹۹ ۴-۱-۲-۶- رحلت.
- ۱۹۹ ۵-۱-۲-۶- نگاه ستایشی رباعی اخیر.
- ۱۹۹ ۲-۲-۶- شعر ولایی.
- ۲۰۰ ۱-۲-۲-۶- شعر علوی.
- ۲۰۱ ۱-۱-۲-۲-۶- درون مایه‌های رباعی علوی.
- ۲۰۲ ۲-۱-۲-۲-۶- نهج البلاغه.
- ۲۰۲ ۲-۲-۲-۶- شعر فاطمی.
- ۲۰۲ ۱-۲-۲-۲-۶- بازتاب شخصیت حضرت فاطمه در رباعی انقلاب.
- ۲۰۴ ۲-۲-۲-۲-۶- آسیب شناسی شعر فاطمی.
- ۲۰۵ ۳-۲-۲-۶- رباعی عاشورایی.
- ۲۰۶ ۱-۳-۲-۲-۶- تغییر نحوه بیان از حماسی به عاطفی (سوگ سرود).
- ۲۰۷ ۲-۳-۲-۲-۶- تعلیمی عاشورایی (تاریخ گونه).
- ۲۰۷ ۳-۳-۲-۲-۶- آسیب شناسی شعر عاشورایی.
- ۲۰۸ ۴-۲-۲-۶- شعر رضوی.
- ۲۰۹ ۱-۴-۲-۲-۶- رباعی رضوی.
- ۲۱۰ ۲-۴-۲-۲-۶- آسیب های شعر رضوی.

- ۲۱۰.....(انتظار) شعر مهدوی (انتظار).....
- ۲۱۱.....انتظار از دیدگاه ادیان.....
- ۲۱۱.....انتظار در قرآن و روایات اسلامی.....
- ۲۱۱.....ابعاد انتظار.....
- ۲۱۲.....حضور منجی در زندگی ما.....
- ۲۱۳.....روحیه امید و ترسیم آینده روشن و تفکر جهانی انتظار.....
- ۲۱۳.....اعتراض به وضع موجود.....
- ۲۱۳.....عناوین موضوعی شعر انتظار.....
- ۲۱۳.....تغییر نحوه و سبک بیان شعر، در رباعی انتظار.....
- ۲۱۵.....توصیف سیمای حضرت و ستایش خوبی (توصیفی - مدحی).....
- ۲۱۶.....شعر انتظار و بیان مسائل اجتماعی - انتقادی.....
- ۲۱۶.....گله و شکایت از نیامدن (دلتنگی).....
- ۲۱۷.....بروز طنز در شعر انتظار (ضد انتظار).....
- ۲۱۹.....نگاهی کلی به آسیب شناسی رباعی های ولایی نسل سوم.....
- ۲۲۰.....چند رباعی در بوتۀ نقد.....
- ۲۲۲.....نتایج فصل ششم.....
- ۲۲۴.....فصل ۷- معرفی رباعی سرایان معروف سه دهه انقلاب اسلامی.....
- ۲۲۵.....۱-۷-مقدمه.....
- ۲۲۵.....۲-۷- سیدحسن حسینی.....
- ۲۲۵.....۱-۲-۷- زندگی نامه.....
- ۲۲۵.....۲-۲-۷- آثار سید حسن حسینی.....
- ۲۲۶.....۳-۲-۷- جایگاه شاعر.....
- ۲۲۷.....۴-۲-۷- نگاهی به رباعی های سید حسن حسینی.....
- ۲۳۰.....۵-۲-۷- مهم ترین مؤلفه های رباعی سید حسن حسینی.....
- ۲۳۱.....۳-۷- قیصر امین پور.....
- ۲۳۱.....۱-۳-۷- زندگی نامه.....
- ۲۳۱.....۲-۳-۷- آثار قیصر امین پور.....
- ۲۳۲.....۳-۳-۷- جایگاه شاعری قیصر امین پور.....

- ۲۳۳.....۴-۳-۷- رباعی های قیصر امین پور.....
- ۲۳۴.....۴-۷- محمد رضا سهرابی نژاد.....
- ۲۳۴.....۱-۴-۷- زندگی نامه.....
- ۲۳۵.....۲-۴-۷- آثار.....
- ۲۳۵.....۳-۴-۷- جایگاه شاعر.....
- ۲۳۵.....۴-۴-۷- رباعی های محمدرضا سهرابی نژاد.....
- ۲۳۶.....۵-۷- بیژن ارژن.....
- ۲۳۶.....۱-۵-۷- زندگی نامه.....
- ۲۳۶.....۲-۵-۷- آثار.....
- ۲۳۶.....۳-۵-۷- جایگاه شاعر.....
- ۲۳۶.....۴-۵-۷- رباعی های بیژن ارژن.....
- ۲۳۷.....۶-۷- ایرج زبر دست.....
- ۲۳۷.....۱-۶-۷- زندگی نامه.....
- ۲۳۷.....۲-۶-۷- آثار.....
- ۲۳۸.....۳-۶-۷- جایگاه شاعر.....
- ۲۳۸.....۴-۶-۷- رباعی های زبردست.....
- ۲۳۹.....۷-۷- جلیل صفر بیگی.....
- ۲۳۹.....۱-۷-۷- زندگی نامه.....
- ۲۳۹.....۲-۷-۷- آثار.....
- ۲۴۰.....۳-۷-۷- جایگاه شاعر.....
- ۲۴۰.....۴-۷-۷- نگاهی به رباعی های جلیل صفر بیگی.....
- ۲۴۲.....۸-۷- هادی فردوسی.....
- ۲۴۲.....۱-۸-۷- زندگی نامه.....
- ۲۴۲.....۲-۸-۷- آثار.....
- ۲۴۲.....۳-۸-۷- جایگاه شاعر و رباعیاتش.....
- ۲۴۳.....۹-۷- میلاد عرفان پور.....
- ۲۴۳.....۱-۹-۷- زندگی نامه.....
- ۲۴۳.....۲-۹-۷- آثار.....

۲۴۳	۳-۹-۷-ویژگی رباعیات
۲۴۴	۱۰-۷-نتایج فصل هفتم
۲۴۶	فصل ۸- نتیجه گیری
۲۴۹	منابع و مآخذ